

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez tarafından yanıtlanması için gereğin saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

Kömür, önemli enerji kaynaklarının başında gelmektedir. Son dönemde dünyada ve ülkemizde ciddi bir enerji krizi yaşanmaktadır. İthal kömür fiyatları 350-400 dolar civarına çıkmış, bununla birlikte ülkemizde döviz kurları da çok yükselmiştir. Enerji fiyatlarındaki bu fahiş yükseliş, yerli ve milli enerji kaynağımız olan taş kömürünün önemini bir kat daha arttırmıştır.

Ülkemizde taş kömürü üretiminde, Türkiye Taşkömürü Kurumu en yetkin kurumdur. Türkiye Taşkömürü Kurumu, köklü geçmişi, tecrübesi ile ülkemizde madencilik konusunda uzmanlaşmış bir kurumdur. TTK geçmişten bugüne yaptığı taş kömürü üretimi ile ülkemiz ekonomisine de önemli katkılar sunmuş bir kurumdur. Ancak Ak Parti'nin iktidara geldiği 2002 yılında bu yana Türkiye Taşkömürü Kurumu yanlış politikalarla çıkmaza sürüklenmiştir. Bu yanlış politikalarla kurumun işçi sayıları yıldan yıla düşmüş, 14 bin olan norm kadronun çok altındaki işçi sayılarıyla kurum kömür üretimine devam etmiştir. Ancak işçi açıklarının kritik seviyelere gerilemesi nedeniyle kömür üretiminde ciddi bir düşüş yaşanmıştır. TTK'nın 2002 yılında 2 milyon 244 bin ton olan üretimi, 20 yılın sonunda 1 milyon tonun altına düşmüştür. İşçi sayısı da, 20 yılda, 15 binlerden 7 binlere gerilemiştir. Yani TTK, Ak Parti iktidarının yanlış enerji politikaları, kuruma yapılan siyasi müdahaleler, liyakatsiz atamalarla adeta çürümeye terk edilmiştir. Bununla birlikte işçi sayılarındaki bu ciddi düşüş, iş kazalarına davetiye çıkarmıştır. Konuyla ilgili olarak defalarca uyarıda bulunmamıza ve Sayıştay tarafından, işçi sayılarındaki azalmaya dikkat çekilmesine rağmen bilerek ve kasten TTK'nın işçi açıkları kapatılmamıştır. Bütün bunların sonucunda, Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun Amasra Müessesesi'nde 14 Ekim 2022 tarihinde bir grizu patlaması yaşanmış ve maalesef 42 işçimiz hayatını kaybetmiştir.

Amasra'da meydana gelen kazayı araştırma üzere kurulan "*Bartın'ın Amasra İlçesinde Meydana Gelen Maden Kazasının Tüm Yönleriyle Araştırılarak Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu*" nun, 30 Kasım 2022 Çarşamba günü yapılan toplantısında, Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun işçi açıkları ile birlikte, yönetim konusunda yaşanan zafiyet ve ihmaller farklı bir yönü ile ortaya çıkmıştır.

Komisyonun 30 Kasım 2022 tarihinde yaptığı toplantıda, TTK'nın Amasra Müessesinde çalışan kişi sayısı ve vardiyalarla ilgili olarak, TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şube Başkanı Çağlar Öztürk yaptığı sunumda; "*Normalde 503 yer altı işçisi var bu işletmede ama vardiyaya o gün , kaza olduğu gün*

75/14

82 işçi tertip edildi. Hadi, bunu biz diyelim ki 100 kişi tertip edilmiş olabilir. Bu 3 vardiya olduğunda 300 kişi olur, arada 200 kişilik bir boşluk var. Biz de çok merak ediyoruz bu 200 kişinin nerelere tertip edildiğini, nasıl istihdam edildiğini” şeklinde bir değerlendirmede bulunmuştur.

Söz konusu değerlendirmeye cevap olarak, TTK Genel Müdür Yardımcısı Muharrem Kiraz, komisyonda şunları ifade etmiştir;

“TTK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KIRAZ – ... Çağlar Beyin sorduğu soruya 13 Ekim tarihli kayıtlar var, ben onlardan tertibi söyleyeceğim. Posta 1 vardiyasında 87 kişi tertip ediliyor, posta 2’ye 212 kişi tertip ediliyor, posta 3’e 92 kişi tertip ediliyor. Yani 4’e bölünüyor, birer tanesi vardiyalara, 2’si gündüz olacak şekilde. O an 498 kişi kayıtlı..., 4’e bölüp o şekilde. 391 kişi yer altı tertipli, geriye kalanların 7 tanesi hafta tatili, 4 tanesi o gün yevmiyesini sıfır yapıyor, devamsız, 14 tanesi kursta, 31 tanesi ücretsiz mazeret izni alıyor, 51 tanesi de senelik izinde efendim”

TTK adına yapılan açıklamada, kazanın olduğu tarihteki yani 14 Ekim 2022 tarihindeki vardiyalarda çalışan işçi sayıları ile izinli ya da mazeretli olan işçi sayıları açıklanmazken, kazadan bir gün önceki yani 13 Ekim 2022 tarihindeki izinli işçi sayılarına ilişkin açıklama, Amasra Müessesesi’nde çok açık bir yönetim zafiyeti olduğu ortaya çıkmaktadır. Yer altı madenciliği gibi riskli, tehlikeli ve çalışma disiplini konusunda hata kaldırmayacak bir işin yapıldığı bu müessesede aynı gün 31 kişinin ücretsiz ve mazeretsiz izin alması, 4 kişinin devamsızlık yaparak işe gelmemesi burada bir başı boşluğun olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte 51 kişinin de senelik izninin kullandığı ifade edilmektedir. Zaten yetersiz sayıda işçi ile üretim yapılmaya çalışılan bu müessesede, 51 kişinin de yıllık izinde olduğu bir dönemde, aynı gün için 31 kişiye izin verilmesi çalışma hayatının olağan akışına aykırı bir durumdur. TTK Genel Müdür Yardımcısı tarafından yapılan bu açıklama, yönetim zafiyetinin, başı boşluğun ve kurumdaki çürümenin göstergesidir.

Bunun yanında, TTK’nın bir başka müessesesine ilişkin de ciddi iddialar kamuoyuna yansımış, TTK Karadon Müessese Müdürü Fazlı Uncu’nun Türkiye Taş Kömürü Kurumu’nda ocakta olması gereken işçileri, 2 hafta boyunca evinde çalıştırdığı yönünde iddialar ifade edilmiştir.

Bu çerçevede;

- 1) Facianın yaşandığı 14 Ekim 2022 tarihinde, TTK Amasra Müessesesi’nde, hangi vardiyada, kaç işçi çalışmıştır?
- 2) Facianın yaşandığı 14 Ekim 2022 tarihinde, her biri ayrı ayrı belirtilmek üzere, TTK’ya bağlı Amasra, Armutçuk, Üzülmüş, Kozlu ve Karadon Müesseselerinde ücretsiz mazeret izni alan işçi sayısı, devamsızlık yapan işçi sayısı, haftalık izin ve senelik izin kullanan işçi sayısı kaçtır?
- 3) TTK’ya bağlı Amasra, Armutçuk, Üzülmüş, Kozlu ve Karadon Müesseselerinde, her biri ayrı ayrı belirtilmek üzere, yer altında ve yer üstünde istihdam edilen işçi ve personel sayısı kaçtır?

75614

- 4) 13 Ekim 2022 tarihinde, TTK Amasra Müessesesi'nde hangi yetkili tarafından, aynı anda 31 kişiye ücretsiz ve mazeretsiz olarak izin verilmiştir? Aynı anda 31 kişiye bu şekilde izin verilmesi, zaten az sayıda işçi ile üretim yapılan müessesede, işçi sağlığı ve iş güvenliği anlamında bir risk yaratmamakta mıdır?
- 5) 13 Ekim 2022 tarihinde, TTK Amasra Müessesesi'nde devamsızlık yaparak işe gelmeyen 4 işçi ile ilgili olarak herhangi bir işlem yapılmış mıdır?
- 6) 13 Ekim 2022 tarihinde, TTK Amasra Müessesesi'nde, bir vardiyada 212, bir vardiyada 87, bir vardiyada ise 92 işçinin çalıştığı ifade edilmiştir. Bir vardiyada yığılma olurken diğer vardiyalarda çok daha az sayıda işçi çalıştırılmasının nedeni nedir? Vardiyalar arasındaki işçi sayılarının dengesiz dağılımının nedeni nedir?
- 7) Toplamda 498 işçinin çalıştığı bu müessesede, geçmişte de aynı anda 30 ve üzerinde sayıda işçiye izin verilmiş midir? İzin verildiyse ne zaman ve kaç işçiye izin verilmiştir?
- 8) TTK Amasra Müessesesi'nde son 6 ayda mazeretsiz şekilde işe gelmeyerek, devamsızlık yapan işçi sayısı kaçtır? Bu işçilerle ilgili olarak herhangi bir işlem yapılmış mıdır?
- 9) TBMM Amasra Komisyonu'nda, TTK Genel Müdürü Yardımcısı tarafından, 13 Ekim 2022 tarihinde müessesedeki izinli olan işçiler ile devamsızlık yapan işçilere ilişkin açıklama, kurumdaki başı boşluğun ve yönetim zafiyetinin göstergesi değil midir?
- 10) TTK Karadon Müessese Müdürü Fazlı Uncu'nun Türkiye Taş Kömürü Kurumu'nda ocakta olması gereken işçileri 2 hafta boyunca evinde çalıştırdığı iddiası doğru mudur? Konuyla ilgili olarak bir araştırma yapılmış mıdır? Eğer bu iddia doğru ise Karadon Müessese Müdürü Fazlı Uncu hakkında herhangi bir işlem yapılacak mıdır?